

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 6 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) v sprejema upravnistvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne sprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenšči nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 273

V Ljubljani, v torek 28. novembra 1899.

Letnik XXVII

Državni zbor.

Dunaj, 27. nov.

Periculum in mora.

Kakor sem že v zadnjem poročilu naglašal, češki klub nikakor ni še prišel obstrukcije. Na dnevnem redu je ogerska nagodba, ki je za ogersko državno polovico že dognana. Avstrijski parlament ima pred sabo »fait accompli«, in sicer po bistvu in obliki tak, da vzbuja pri najzmernejših strankah opravičene pomisleke. Da se vzdrži dualizem, da so Ogri zadovoljni, mora se zopet Avstrija žrtvovati. Vse te slabe posledice je zakrivila nemška obstrukcija, ki se ni ozirala na avstrijske, ampak le na svoje strankarsko-politične koristi. Zaradi jezikovnih naredeb, da vsaj začasno zmagajo, so prezirali »državne koristi« in tako ustvarili sedanjo državno krizo. Vsled ogerskega pritiska je bil grof Thun brez moralne opore avstrijskega parlamenta prisiljen, da je na podlagi § 14. moral sprejeti za Avstrijo neugodne ogerske zahteve.

Čas je potekal, a Nemci so grofu Thunu pretili z nadaljno obstrukcijo, ako ne prekliče jezikovnih naredeb. Ker tega ni smel in ni hotel, prevzel je grof Clary nalogo, da ustavi nemško obstrukcijo. In dne 17. oktobra je preklical jezikovni naredbi. Od tedaj so levičarji na konju ter zahtevajo, da bi jim desnica, osobito pa češki poslanci kot strežaji držali stremena. Kdor je objektivni, mora priznati, da je bila večina ponižana, a češki zastopniki osramočeni pred volivci, pred javnim svetom. Posito, da so bile jezikovne naredbe namesto jezikovnega zakona taktična napaka, potem je preklic jezikovnih naredeb naravnost krivica, ki se je storila češkemu narodu brez vsacega zadoščenja. A še bolj je češke poslance ogorčil znani tajni ukaz pravo-

sodnega ministra. To so dejstva, ki se ne morejo tajiti.

A ravno ta dejstva so primorala češke poslance, da izražajo svojo nevoljo in nadaljujejo opozicijo proti vladi. Opozicija pa ni obstrukcija, in dolgi govori čeških poslancev o nagodbi z Ogri imajo v prvi vrsti ta namen, da dobi vlada časa za pravne razgovore. Nevarnost je seveda vsak dan večja, da se iz češke opozicije razvije obstrukcija. In to želi »N. Fr. Pr.«, ki komaj čaka, da češki poslanci prično razbijati s stoli in črnilički.

Toda še vedno je upanje, da češki poslanci ne bodo šli na led, kajti češka obstrukcija bi razbila sedanjo desnico, ki more biti najboljše varstvo proti novi nemški hegemoniji, ter bi izkopala zopet § 14. in zabila nov žebelj v krsto parlamentarizma.

Tudi vlada se je toliko omeščala, da je minister dr. pl. Körber v imenu vlade prišel pogajanja z načelnikom češkega kluba. Dr. Engel je ministru obširno pojasnil češko stališče, in od vlade je sedaj odvisno, ali ima sploh kaj dobre volje. Ako vlada brez ozira na pretnje nekaterih levičarskih glasil Čehom dovoli notranji češki jezik v čeških okrajih in predloži zbornici načrt jezikovnega zakona, potem je še mogoče, da se za preči katastrofa. A vsak dan smo bližje požaru, po katerem bi bilo prepozno gasiti.

* * *

Dočim se vrše v klubih in po hodnikih posvetovanja o »položaju«, teče debata o pogodbenih predlogih kakor težka voda. Danes je okoli 1/12. ure začel govoriti dalmatinski pravaš Biankini ter govoril večinoma v hrvatskem jeziku do 1/4.5. uro. V svojem govoru je obširno razpravljal jugoslovansko vprašanje, opisoval neugodne politične, narodne in gospodarske razmere v hrvatskih in slovenskih zemljah ter navajal razne slabe po-

sledice dualizma. Kot pravaš je Biankini a priori proti vsaki nagodbi z Ogri, a ne manje iz gospodarskih razlogov. Avstrija bi morala, naglašal govornik, že v svojem interesu podpirati slovanski rod ob Adriji kot obrambo proti laški irredenti in mažarski samopašnosti. In do tega mora priti, kajti bodočnost Avstrije je na jugu. Ako doslej nemški centralizem ni zatrl slovanskih rodov, je to tem manj mogoče v bodočnosti. Slovanski rodovi se probujajo in zahtevajo ravnopravnost z Nemci in Mažari. In popolna ravnopravnost je pogoj obstanka in razvoju naše države. (Burno, dolgotrajno odobravanje.)

Biankini je imel še gradiva gotovo za dve debeli uri. A mej tem so se dogovorili generali z leve in desne, da se generalna debata o nagodbi konča. Sedaj govori soc. demokrat Berner, ki seveda kritikuje vse, kar se ne strinja z demokratskim programom. Ko Berner konča, bode glasovanje o predlogu, da se debata konča. Jutri govorita generalna govornika Kaiser in Maštalka. Nato pride na vrsto proračunski provizorij.

Iz tužne Istre.

(Izvirni dopis.)

Nevsmiljena smrtna kosa je tudi letošnje leto pobrala marsikaterga delavca v vinogradu Gospodovem v tržaški škofiji. Ako pregledujemo vrsto svečnikov te škofije, vidimo, da se od leta do leta skrčuje, in s strahom napolnjuje pogled v bodočnost. »Prospectus beneficiorum et status personalis« tekočega leta nam izkazuje: župnij: 100, praznih 13, kapelanij 41, praznih 12, kooperatur 66, praznih 43, to je bilo začetkom t. l. ali mej letom se je spremenilo zopet marsikaj. Stari gospodje se podajajo v pokoj, marsikateri v najlepših letih umrje, mladega naraščaja pa je jako malo. Že sedaj mora mnogokje opravljati eden delo za dva, tri, in crpiti svojo življensko moč,

LISTEK.

† Ivan Vavpetič.

Naš »Žan« je umrl. Nam duhovnikom so prijatelji več, nego drugim, ki dobivajo v rodbinskem življenju človeku potrebnega družabnega bodrila in vedrila. Ne pozna svet našega življenja; ne upošteva, da mnogokrat polje duhovniško srce bolest zatrtih nadej, vihra notranjih bojov, teža mnogobrojnih zunanjih nasprotnih činiteljev, in novejši čas tudi marsikje materialne skrbi. Ni lahko to življenje! Stori vse, zmagaj vedno, pa te vendar ne marajo, pa ti vendar liberalna inteligenca ne privošči pravične sodbe; spodrsni se ti kedaj, pa si za vedno prištet med zavržence!

Treba prijatelja, ki te razvedri, dvigne, ohrabri. In ne dobó ga iz lepa duhovnik v naših dneh drugod, nego v skromnem zavičaju svojega sobrata. Hvala Bogu, tam pa do mala brez izjem!

Prijatelju Žanu pišem te vrstice v spomin. Bil je tipiška oseba ljube naše selske doline. Jeseni leta 1885 je prišel v Selce mlad, čvrst kot hrast, svež kot pomladno cvetje. Prišel je in vzljubili smo ga vsi zaresno, pristréno. Možat v besedi

in dejanju je imponiral, kjer se je pokazal. Čul sem sam večkrat od ljudi, da so ga spoštovali, ko je bival devet let v Selcih tako, kot prvi dan. In mi — prijatelji njegovi — kako živo so nam v spominu razgovori z njim, na videz trdim, železnim možem, a v resnici mehkim kot vosek. Naši reveži vedo zanj!

Lahko bi si bil — lastnik lepega posestva v Škofji Loki — izbral drug stan. Hotel je postati duhovnik. In ljubil je svoj stan! Med posvetnim razumnistvom pa je po svojem značajnem in milem nastopu dobil si povsod spoštovanje.

Delo v selski fari je težko. Devetletno kapelanstvo zdela tudi junaka. I naš Žan je podlegel. Kar se je selil v samotni Št. Lenart, ni bil več prejšnji. Obiskal sem ga zadnjič meseca avgusta. Upal, fiziški razdrt je bil že. A ko sem ga zvečer videl v družbi sosedov, ki so prihajali v župnišče kot domačini, je bil iznova stari, dobri Žan. Radi so ga imeli vsi; ubogali so ga. Vse je bilo dobro; le dolga pot k prijateljem mu je bolehnemu delala težave. Osamel je in komaj mu je sosed sobrat mogel zatisniti trudne oči. Počivaj v miru!

Dr. Krek.

Moja kandidatura.

Spisal Mark Twain.

(Konec.)

Še bolj me je vzbudila nastopna notica:

»Ljubeznivi kandidati. — Gospod Mark Twain, ki bi moral govoriti sinoči na volilnem »hodu neodvisne stranke, ni prišel o pravem času! Njegov zdravnik je brzojavil, da se mu je splašil konj, in da je padel z voza ter si zlomil nogo na dveh mestih. — da trpi siromak peklenške muke, in tako dalje in tako dalje — še vse polno podobnih budalostij. In neodvisneži so se trudili na vse mogoče načine, da bi verjeli to sleparijo in kakor bi ne vedeli, zakaj je odsotno ono zavrženo bitje, kakor imenujejo svojega prvoboritelja. Ljudje so gledali sinoči neko gotovo osebo, ki je uprav živinsko pijana omahovala proti hotelu gospoda Mark Twaina. Sveta dolžnost neodvisne stranke je, da dokaže, da ta pijana živina ni bil Mark Twain v lastni osebi. Slednjič jo imamo! To je dejstvo, kateremu se ne morete kar tako izogniti. Narod vprašuje z gromčim glasom: »Kdo je bil ta mož?«

Prvi hip se mi je zdelo neverjetno, naravnost neverjetno, da se res moje ime spravlja v dotiko

dokler prenaporno delo ne pokoplje še mladega. — Zanimivo bi bilo pisati statistiko smrti svečeništva v tržaški škofiji! Koliko gre mladih pod zeleno rušo! Vzroki temu so kaj različni. V mladosti se morajo kapelani poleg svoje, v Istri skoro povsod težavne službe, baviti s šolo in mesto enega delati za dva. Mladost je kmalu pri kraju, a tudi življenska moč izginja kaj hitro. Drugi vzrok so ponekod silno slaba stanovanja duhovnikov. Kmetje so iz svojih starih bajt naredili sebi primerna stanovanja, a za duhovnika se največkrat ne briga nihče. »Že toliko let so gospodje stanovali v tem stanovanju, potrpite še vi«, takov odgovor dobi večidel duhovnik, ko se pritoži radi slabega stanovanja. Ako se obrne na pravico, je gotov, da vržejo njegovo pritožbo ad acta, češ saj je še dobro, saj drugi še takega stanovanja nimajo. Duhovnik trpi in trpi, dokler se ga ne umili smrt, a smrt došla dosti — prezgodaj.

Naši ekscelence, namestniki, pogosto potujejo po Istri in pazno poslušajo, ali se večkrat zakriči »evviva« ali »živijo«, pogledajo kvečjemu v vaško šolo, za staro, razdrapano župnišče se zmenijo malo. Pač, sedaj vpokojeni baron Rinaldini je nekoč pogledal stanovanje že nad 70 let starega duhovnika še aktivnega, in rekel je: »Das ist eine Holzlege«. Takih bi, osobito v Istri, našel še mnogo. V goriški škofiji so se pred nekaj leti v tej zadevi dobro postavili na noge a pri nas? ! Nadaljni in najvažnejši vzrok pa je nesrečna politika. Ta razjeda mozeg svečeništvu osobito v Istri. »Beati possidentes«, ki bivajo na kršnem Krasu, kjer ni borb za obstanek, kakor je isto v Istri! Koliko mora istrski, pošten, slovanski duhovnik pretrpeti! Dostikrat mu nasprotuje od vaškega ovčarja naprej vse, kar mu more. Ako je še tako nesrečen, da biva v občinah z lahon-skimi možmi na čelu, potem je pravi mučenik v svojem stanu! Delati za vero in narod, je njegova naloga; ako se hoče držati prvega, mora se tudi družega. Duhovnik v Istri ne more biti pravi duhovnik, ako ne vrši hkrati obojne naloge. Morebiti bi kdo ugovarjal, da pretiravam, a povem mu, da iz lastne izkušnje poznam kraje in ljudi, ter vidim, da svečenik v cerkvi uspešno ne more delati, ako zanemarja narodno delo. Vera in narodnost ste v Istri dosti bolj združeni kot drugje, kjer ni takih političnih borb. Ako ljudstvo uvideva, da je njegov duhovnik v narodnostnem obziru mrzel, mu tudi v verskem ne bo dokaj poslušno. Učimo se od nasprotnikov, ki vsaki tudi popolnoma verski stvari nadenejo političko barvo; ako smo sami mrzli, ne moremo ogrevati drugih.

Kake strune pa vbira vlada glede slovanske duhovščine? Ako ji naravnost ne nasprotuje, pusti jo svoji usodi. Imamo slučajev, kjer bi bila sveta dolžnost, da vlada poseže vmes tam, kjer mora pošten duhovnik trpeti vsled političkih nasprotnikov, ali ona gleda od strani in se na tihem

veseli takega hudobnega dela. Kaka pride iz tega morala za ljudstvo, si lahko misli vsak. Ne čudimo se toraj, da je ljudstvo podivjano in da tudi s kamenji napada svečenike; prvi vzrok je, ker so podkupljeni, drugi ker vedo, da se jim nič ne zgodi. Nesrečna politika je tudi dosti kriva, da se mladeniči ne posvete, duhovskemu stanu. Prvič nam politika ne da šol, drugič pa se še to, kar iz šol pride, pogubi v druge stroke, saj pač mladenič, videč brezpravje svečnikov, ne more imeti veselja do tega stanu. Tužna nam majka! Kedaj zasine i tej nesrečni pokrajini zarija boljše bodočnosti? !

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. novembra.

Pogajanja mej vlado in Čehi, ki so se pričela zadnje dni minulega tedna, še niso dognana in še nihče ne vé, kako se poravna velikanski razpor. Kakor znano, je sklenil mladočeški klub, da Claryjevi vladi ne dovoli niti provizorija niti nagodbe in da bo ob enem poslužil se vseh mogočih sredstev, da sploh prepreči pravočasno rešitev teh vprašanj s takozvano tehnično obstrukcijo ali opozicijo. Zahteve, ki jih stavijo Mladočehi, so po poročilih dunajskih listov mej drugimi te-le: Odstop ministrov Claryja in Kindingerja, vpokojenje predsednika praškega deželnega nadsodišča Janse, zopetna uvedba češčine kot notranjega uradnega jezika, odprava izvršilnega odloka trgovinskega ministerstva z ozirom na razveljavljenje jezikovnih naredeb in ustanovitev češkega vseučilišča za Moravsko. O teh čeških postulatih se vrše sedaj pogajanja mej vlado in mladočeškimi zastopniki. Kajpada se vlada ne kaže še prav nič voljno ustreči tem, baje »zelo predrzno« zahtevam in želi, da bi se zadovoljil češki narod samo s češkim notranjim službenim jezikom v čeških okrajih Češke in Moravske, čemur je vlada v sporazumu z Nemci voljna ustreči pred pričetkom razprave o splošnem jezikovnem zakonu. Nemci dosedaj še niso pritrdili tej vladni želji, a tudi ne Čehi, ki bi bili s tem še vedno na slabšem, kakor pa pred odpravo jezikovnih naredeb. Sedaj je toraj še popolno negotovo, kako se reši ta preporna točka. Ob enem se vrše pa tudi pogajanja mej češko delegacijo in ostalo večino, ki skuša mladočeški klub privedi do tega, da se zadovolji s samo opozicijo.

Sprememba § 14. Pododsek posebnega odseka 48 članov, ki ima nalog preračunavati predloge o spremembi § 14. in staviti odseku in po njem plenumu poslanske zbornice primerne nasvete, je imel minulo soboto dve seji, v katerih je to zadevo definitivno rešil. Vlado sta zastopala v seji notranji in pravosodni minister, izmej članov so bili pa navzoči trije desničarji Dzieduszycki, Šuklje in Zallinger, ter trije levičarji Grabmayr,

Roschmann in dr. Russ. Jeden član desnice je bil odsoten in ker je predsedoval poslanec Dzieduszycki, ki toraj ni imel pravice glasovanja, so bili levičarji v večini in vkljub protestu od strani pravosodnega ministra je bil z večino glasov vsprejet radikalnejši predlog posl. Grabmayra, mej tem ko je posl. Zallinger s svojim posredovalnim predlogom ostal v manjšini. Manjšina predloži odseku svoj načrt kot minoritetni votum, ki bo bržkone tudi odobren, ker razpolaga desnica v odseku samem z znatno večino. Iz govora vladnega zastopnika je pa razvidno, da se vlada protivi tudi Zallingerjevemu predlogu.

Volitev ogerske delegacije. Še le v večerajšnji seji ogerske poslanske zbornice se je izvršila volitev članov v delegacijo. Izvoljeni so kajpada le liberalni poslanci, izjemo delata le Ugro-novca posl. Ugron in Hollo. Vsled tega je Košut grozno razburjen in pred večerajšnjo volitvijo je ta mož v ime svoje stranke oddal izjavo, da se ne vdeleži volitev v delegacijo.

Dogodek v Rivi še vedno ni poravnan, ker zahtevajo italijanski poslanci a la Bazillai popolnega zadoščenja od strani Avstrije. Italijanski poslanik grof Nigra, ki je bival sedaj na dopustu, se je nenadno povrnil na Dunaj, da v ime svoje vlade posreduje pri našem zunanjem uradu. Upati je, da bo naša vlada vedela varovati avstrijske interese in pravice, ki jih ima vsaka država napram tujim podanikom-zločincem na domačih tleh.

Angleška vlada in vojska v Južni Afriki. Ko se je prve dni oktobra pričel krvavi ples na južno-afriškem bojišču, razbojnala je angleška vlada v svet, da se gre na jugu samo za upor, katerega morajo Angleži zatreti, akoravno je bilo splošno znano, da se je vojska oficijelno napovedala. Še le sedaj, namreč minulo nedeljo, je naznanil angleški poslanik ruski vladi, da se nahaja Anglija v vojnem razmerju z južno-afriškima republikama od 11. oktobra nadalje. S tem je vlada preklicala svojo prvotno izjavo. Sedaj se morejo evropske velesile tudi oficijelno udeleževati vojske v Južni Afriki po svojih vojaških agentih in poleg rudečega križa poslati v burski tabor tudi svoje atašeje. Poleg tega je pa sedaj tudi dan pogoj za eventuelno posredovanje, kar pred oficijelno izjavo od strani angleške vlade ni bilo mogoče. Vsa stvar je dobila sedaj drugačno lice. Splošno se pa vprašuje, kaj je dovedlo Angleže do te oficijelne prijave vojske. Sodi se, da je položaj generala Bullerja postal skrajno neugoden, da se Angleži boje splošne ustaje v Kaplandu in Natalu in bodo toraj skušali pričeti mirovna pogajanja, da storé konec nadaljnim brezuspešnim žrtvam ljudij in denarja. To domnevanje je prav lahko mogoče resnično in Buri bi potem ohranili svojo samostalnost.

s tako nesramnim sumničenjem. Tri leta so že prešla preko moje glave, odkar sem poslednjikrat okusil pivo, vino ali sploh kako drugo pijačo.

(Vsakdo se lahko prepriča, kako debelo kožo sem sčasoma dobil za podobne napade, — ako izpovem, da sem čisto mirno bral v naslednji številki tega lista svoje ime v sledeči obliki: »gospod Delirium Tremens Twain« — dasiravno sem vedel, da me odslej ta list ne bode nikoli drugače imenoval.)

Med tem časom so bila brezimna pisma najvažnejši del moje korespondence. Najbolj običajna je bila sledeča oblika:

»No, kako je s staro ženo, katero ste zapodili od svojega praga, ko Vas je prišla prosit?

Pol. Pry «

»Storili ste nekaj, česar ne ve nihče razven mene. Najbolje storite, da pošljete par dolarjev spodaj podpisani, ker sicer bode te zvedeli po časopisih, kdo je

Handy Andy.«

Taka pisma so bila najbolj navadna. Na željo bi jih navajal lahko še tako dolgo, dokler bi čitatelju ne prišlo slabo.

Kmalu na to mi je glasilo republikancev »dokazalo«, da sem prav nesramno podkupaval, in prvi demokratiški časnik me je obdolžil groznega oderuštva.

(Na ta način sem si pridobil dve novi imeni:

»Twain, umazan podkupljevalec« in »Twain, gnjusna pijavka«.)

Med tem se je vzdignil tak vihar, ker nisem »odgovarjal« na vse brezštevilne tožbe, da so mi dejali vredniki in voditelji moje stranke, da sem politično mrtev, ako še dalje molčim. Da me na vse zadnje res prisilijo, je priobčil drugi dan neki časopis sledeče:

»Sedaj pa pogledajte moža! — Kandidat neodvisne stranke molči še vedno — ker si ne upa govoriti. Vsaka obtožba proti njemu je bila dovolj utemeljena, in vse nam je potrdil in zopet potrdil njegov lastni zgovorni molk, in tako je danes obsojen za večno. Pogledajte si no svojega kandidata, vi neodvisneži! Glejte nesramnega krivoprisežnika! montanskega tatu! oskrunjevalca mrličev! Oglejte si svojega poosebljenega pijanca! svojega umazanega podkupovalca! svojo gnjusno pijavko! Natančno si ga oglejte — premislite — in potem povejte, ali morete dati svoje poštene glasove takemu stvoru, ki si je prislužil s svojimi groznimi zlodejstvi celo vrsto takih naslovov, ki si ne upa odpreti ust, da bi zanikal vsaj jeden zločin!«

Nisem se mogel več izogniti, in pričel sem sestavljati prav pohleven »odgovor« na nebroj neutemeljenih obtožeb in navadnih, zlobnih lažij. A dovršil nisem svojega dela nikoli, kajti drugo jutro je izšel časopis z novim pošastnim strašilom in obdolžil me je v svoji peklenski zlobi povsem

resno, da sem požgal neko blaznico z norci vred, — ker mi je ovirala razgled iz svojega stanovanja. — To me je navdalo z groznim strahom. Potem me je obtožil, da sem zastrupil svojega strica — da bi se polastil njegovega premoženja; ob enem je gromovito zahteval, naj se grob takoj odpre in truplo zdravniško pregleda. To me je spravilo skoro v obup. A dolžitve še niso bile pri kraju. Obsodili so me, da sem kot načelnik najdenišnice zlorabljal svoje stare, nesposobne in brezzobe sorodnike v ta namen, da so pripravljali jedila. — Jel sem že omahovati. In krono so postavili na glavo svojemu obrekovanju in preganjanju s tem, da so mi povzročili na javnem zborovanju grozen škandal in sramoto. Ko sem stal ravno na govorniškem odru, je privršalo k meni devet razcapanih in umazanih najetih otročičev, se me oklenilo okoli nog in kričalo: »Papá! Papá!!!«

Tedaj sem opustil vsak nadaljni poskus. Zastavo sem odložil in se udal. Spoznal sem, da nisem sposoben za volilni boj; umaknil sem svojo kandidaturo za guvernersko mesto ter podpisal bridkega srca pismo izjavo tako-le:

»Vam zvesto udani bivši poštenjak, a sedaj

Mark Twain,

nesramen krivoprisežnik, montanski tat, oskrunjevalec mrličev, pijanec, umazan podkupovalec in gnjusna pijavka.«

Cerkveni letopis.**Misijon v Črnomlju.**

Misijon je bil v Črnomlju; vodili so ga oč. gg. lazaristi U. Nežmah, M. Klančnik in G. Flis od 11. do 21. novembra t. l. Ljudstvo se ga je udeležilo ne samo iz domače fare temuč tudi iz sosednih far z nepričakovano vneto.

Ker je fara velika, farna cerkev primeroma pa majhna, zato so vodili oč. gg. misijonarji misijone po stanovah.

Lepo je bilo videti zadnje štiri dni toliko številje samih moških v cerkvi zbranih, kjer je bil natlačen slehern kotiček. V nedeljo dne 19. nov. je bila dvojna služba božja, za moške v farni cerkvi in za ženske v cerkvi sv. Duha. Spovedalo je nekaj dni 12 do 14 gg. spovednikov deloma v farni cerkvi, deloma v cerkvi sv. Duha, kjer so se potrebne spovednice postavile. Bog povrni gg. spovednikom obilni trud! Lepa je bila procesija v ponedeljek dopoldne 20. nov. prirejena za mladeniče. Iz farne cerkve se je pomikala dolga procesija po glavnem trgu v cerkev sv. Duha, kjer je bila za mladeniče posebna pridiga, v farni cerkvi ob tistem času pa za moške. V istem redu je šla procesija po pridigi v farno cerkev nazaj in mladeniči so z vso navdušenostjo popevali lavretanske litanije.

Posebno lep je bil zadnji dan sv. misijona 21. nov. Ginljivo je bilo videti pristopiti k mizi Gospodovi med rano sv. mašo toliko število samih moških, katerim sta delila sv. obhajilo zavoljo obilnega števila dva duhovna ob istem času pred velikim altarjem. Slovesno sv. mašo ob 10. uri je služil visokočastiti Semiški dekan A. Aleš, ki je bil tudi prej neutrudljiv v spovednici.

Nad vse veličasten je bil popoldne ob 3. uri slovesen obhod z blagoslovljenim misijonskim križem. Ker je bilo pričakovati, da bo procesija silno velika, zato je bilo odredjeno, da pojde procesija iz mesta po novi cesti do razpotja in po stari cesti v mesto po glavnem trgu v farno cerkev nazaj. Najprej je korakala vsa šolska mladina cele fare z zastavo, potem moške za farnim banderom in udje bratovščine sv. R. T. z gorečimi svečami, potem požarna bramba z zastavo in mestna godba, na to nepregledna vrsta ovenčanih in bele oblečenih devic s svečami, potem krasni in lepo ovenčani misijonski križ s Kristusovo podobo, katerega je nosilo osem mladeničev, za križem pevski zbor in častita duhovščina, med njimi štirje nem. vit. reda duhovni v svojih redovnih belih plaščih, potem gg. c. kr. uradniki in za njimi gospe uradnikov in drugih gospodov, in slednjič vse ženstvo, med katerimi jih je sledilo mnogo z gorečimi svečami. Med slovesnim pritrkavanjem zvonov in streljanjem iz topičev, med ubranimi glasovi okoli 20 godcev broječe mestne godbe, med petjem in molitvijo ob razsvitljenih hišah po mestu in predmestju je šla procesija v najlepšem redu. Pri pogledu tako veličastne procesije in posebno misijonskega križa se je marsikateremu solza ginjenja in veselja vrnila z oči, in to je bilo videti ne samo pri ženskah, temuč tudi pri moških — osivelih starčkih. Po procesiji je bil postavljen križ v cerkvi poleg stranskega altarja M. B. nasproti pridiznici na najbolj očitnem kraju, da slehernemu pri vstopu v cerkev takoj padejo oči na lepo in veliko podobo Križanega. Potem je bil sklepni govor, pri katerem ni nobeno oko suho ostalo; na to zahvalna pesem in blagoslov z Najsvetejšim. Obhajancev je bilo okoli 3000, procesije se je udeležilo najmanj 7000 ljudij, ker je tudi mnogo ljudij iz sosednih fara prišlo k sv. misijonu. Zlati dnevi sv. misijona so sicer minuli, vendar ostanejo nam v neizbrisljivem spominu. Bog daj, da se želje in sklepi ob misijonu storjeni vresničijo! Stoterna hvala vsem, ki so k povišanju misijonske slovesnosti pripomogli, vzlasti gg. misijonarjem!

Socijalne stvari.**Delavska stanovanja.**

Kako preskrbeti revnemu ljudstvu zdravih, prostornih in cenih stanovanj? To vprašanje se vedno pogosteje pretresa v raznih državnih, deželnih in občinskih zastopih. V bavarskem državnem zboru je interpeliral poslanec katoliškega centra Schirmer o tej stvari, in ministerski

predsednik Crailsheim je na to naznanil za konsko predlogo, v kateri se določajo 4 milijoni mark za železničarska stanovanja. Pri tej važni socijalnopolitični debati so se obravnavale stvari, ki nam pojasnujejo položaj revnega ljudstva v čudni luči.

Katoliški delavci v Monakovem so naredili sami enketo, katera je odkrila njih slabe stanovanske razmere Uboge rodbine z mnogimi otroci niso mogle dobiti stanovanja, katero bi mogle plačati. Enketa je obsegala 1351 stanovanj s 6551 prebivalci, in dognala, da 513 odstotkov prebiva v prenapolnjenih stanovanjih.

Neštevilni mrčes oživlja stanovanja v grozo prebivalcev. Vodovod in stranišče sta napeljana sem ter tje skozi spalnice. Jeden delavec je v svojem stanovanju vjel čez 2000 mišij pretečeno leto. Draginja je pa tolika in se je zadnji čas še povečala, da morajo delavci za taka stanovanja izdati čez polovico svoje plače. Zato najemajo stanovniki delavce in delavke kot podstanovnike, ki pri njih samo spé. Preiskava je pokazala, da so vsled tega stanovanja silno prenapolnjena in da je veliko več oseb čez noč v stanovanju, nego postelj. Po dva spita v eni postelji, v nekaterih slučajih celo po trije. Zaradi tega je zdravstveno stanje jako slabo, in — kot umevno — silno trpi pravnost.

Tudi v Švici se resno pečajo z delavskimi stanovanji. Mesto Basel je dalo za temeljito preiskavo delavskih stanovanj in za enketo v tem smislu 6000 frankov, obdelava surovega materiala za stanovanja je stala že 40.000 fr. Našli so, da je 543 stanovanj brez kuhinje, 1205 stanovanj so našli, iz katerih se ob požaru ni mogoče rešiti, 2739 stanovanj je vlažnih in nezdravo zidanih.

V Avstriji pa odločilni krogi ne utegnejo socijalno delovati, ker — drugega dela tudi ne zmagujejo.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 28. novembra.

(V avdijenciji pri cesarju) je bil vsprejet včeraj deželni glavar kranjski Oton pl. Detela.

(Sveti oče in biskup Strossmayer.) Ob petdesetletnici svojega škofovanja je prejel biskup Strossmayer tudi čestitko sv. očeta. Sveti oče v svoji čestitki izraža sosebno veselje, da je biskup Strossmayer ustanovil konvikt za mladeniče, ki bodo po taki napravi dobili priliko za pošteno odgojo. Sveti oče zagotavlja velikega hrvatskega biskupa, da se ž njim veseli njegove petdesetletnice in da prosi božjega blagoslova njegovim plemenitim delom.

(Knjige družbe sv. Mohorja) so došle v Ljubljano in jih udje lahko dobe pri svojih župnijskih gg. poverjenikih.

(Na Šmarno goro) so dobili stalnega duhovnika. To bode ljubljanskim izletnikom in domačinom ob Šmarni gori gotovo ugajalo.

(Iz Šent-Vida nad Ljubljano.) Domače gasilno društvo je dne 19. nov. v društvenem domu priredilo veselico s petjem, igro in prosto zabavo. Igro »Svoji k svojim« so pridni igralci ugodno rešili, posebno sta se odlikovala gg. France in Franja Cirman. Petje je skrbno vodil domači g. organist Navinšek. Veselica je donesla 86 gld. 40 kr., donesek se bode porabil za napravo novih cevi. — Dne 26. nov. imeli smo pa gasilci tudi prijetno domačo večerno zabavo v občo zadovoljnost gasilcev. Gasilno društvo je med vsemi društvi jedno najbolj blago in človekoljubnih društev, katero pa tudi zahteva mnogo truda in neumorne delavnosti. Zato potreba je udom dobre vezi in krepila za vstrajno delovanje in prepotrebno vzajemnost. Vspeševanje zato so gotovo priredbe prijetnih, poštenih zabav, s katerimi se gasilci navdušujejo, da pri požarih s toliko večjo vneto in gorečnostjo delujejo pri napornem in nevarnem gašenju. Vsem sodelovalcem in dobrotnikom srčna hvala! Le naprej tako, v vzajemnosti in složnosti je moč Bratski »Na pomoč!«

(Burši in profesorji v Gradcu.) Pojma burš in priden dijak se več ali manj že po svojem bi-tvu izključujeta. Povsem umesten je bil opomin rektorja Richterja na nemškem dijaškem komerzu, naj začno burši tudi v pridnosti in resnem

pripravljanju za bodoči poklic tekmovati z nemškimi dijaki. Ta očetovski opomin je bil umesten, zakaj burši igrajo pri izpitih precej žalostno ulogo. V zadnjem času se jim je posebno slabo godilo pri izpitih iz porodništva in ginekologije, ker profesor Rosthorn je strog mož, ki zahteva tudi od buršev, da res kaj znajo. Mi povsem odobravamo profesorjevo postopanje, ker bi bilo naravnost brezvestno ravnanje, ako bi profesor ne zahteval temeljitega znanja v praktično tako važnem predmetu. Burši pa si mislijo seveda drugače o ti stvari. Sklenili so, da prirede v ponedeljek, dne 27. novembra, demonstracijo profesorju Rosthornu v predavanju. To njih namero so izvedeli profesorji in prigovarjali kolovodjem buršev, da bi opustili tako za njih same poniževalno demonstracijo, ter jim kazali na zadnji govor profesorja Rosthorna na dijaškem komerzu, ki je pač las-kava priča, kako je Rosthorn nemškimi dijakom naklonjen. Burši so se začeli svoje namere sramovati in izjavili, da niso oni pravzaprav sprožili misli o demonstraciji, ampak da izhaja vse rovanje od slovanskih in italijanskih dijakov. Upamo, da bo slovansko dijaštvo to podlo podtikanje na pristojnem mestu primerno zavrnilo, zakaj slovanski dijaki pač nimajo povoda demonstrirati proti prof. Rosthornu radi njegove strogosti pri izpitih. Slovanski dijaki pač ne bodo trpeli, da bi jih profesorji kot rovarje pisano gledali radi burševskih objestnosti.

(Zastop graškega okraja) si je izbral za svojega načelnika barona Rokitsanskega, ki se je kot nemško-nacionalni »bauernbündler« daleko proslavil. Cesar pa ni potrdil njegove izvolitve. Zato so se v soboto, 25. t. m. zastopniki graškega okraja vnovič zbrali in izvolili za svojega načelnika R. Hosch-a, Rokitsanskega pa za njegovega namestnika.

(Dopolnilne volitve v II. razred) obč. zastopa v Gradcu se bodo vršile v torek, 28. novembra. Doslej so postavili samo nemški nacionalci svoje kandidate, ki bodo brezdvomno prodrli brez opozicije, ker je storaj vse uradništvo, državno, deželno in mestno, v nacionalnem taboru.

(Goriški deželni zbor.) Iz Gorice se brzojavlja raznim listom, da vlada namerava goriški deželni zbor razpustiti.

(Poziv.) Za prihodnji predpust nameravam izdati malo zbirko predpustnih pesmi, ki so vsakemu še tako maloštevilnemu in ne posebno izvežbanemu pevskega zboru lahko izpeljive. Ako bi se zadostno število naročnikov oglasilo, bi prosil dotičnike po dopisnici vsaj najkasneje do 6. decembra t. l. sporočiti, da se s tiskom stvar ne zavleče. Alojzij Sachs, učitelj v deželni prisilni delavnici v Ljubljani.

(Radi ruvanja planink) je bil obsojen, menda na Kranjskem prvi, Janez Rekar iz Mojstrane. Okrajno glavarstvo radovljiško ga je obsodilo na 6 ur zapora.

(»Der Süden«). Organ für die politischen, culturellen und wirtschaftlichen Interessen der Kroaten und Slovenen. Poslednja (47.) številka tega na Dunaju izhajajočega lista ima sledečo vsebino: Ein Wort in eigener Sache. — Zara und die Regierung. — Deutsch oder Russisch? — Mittheilungen. Bosnien und Hercegovina. Dalmatien. Kärnten, Kroatien und Slavonien. Küstenland. Steiermark. (Der Praesident des Kreisgerichtes in Cilli. Nachklänge zum Besuche der Böhmen in Cilli.) — Aus der Heimat. Allerlei: (Zur Lage. Aus der slavischen Welt. Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju. Vereinswesen. — Volkswirtschaft. (Verschiedene Anregungen.) Ta številka ima prilogo. — Ker se ta list odločno poteguje za koristi hrvatskega in slovenskega naroda, zato ga kar najtopleje priporočamo. Naročnina znaša: Za celo leto: 4 gld., za pol leta 2 gld. — Uredništvo in upravnništvo je na Dunaju, I. Plankergasse 4.

(Pot do častniške službe prosta!) »Armee-Verordnungsblatt« prinaša odredbo, vsled katere se povspno po ugodno izpali skušnji, lahko tudi oni vojaki do častniške časti, ki nimajo za seboj kadetne šole. Ta odredba je izšla, ker baje — nedostaje častnikov.

(»Glasbena Zora«), katero urejuje gosp. prof. Fran Gerbič, prinaša v V. zvezku prav raznovrstno vsebino. Zvezek obsega šest pesmij: »Pa-

stir«, besede Mir. Vilharjeve, uglasbil Ferd. Ju-
vanec; »Sam«, besede S. Gregorčičeve, uglasbil
Jos. Pavčič; »Kaj ne, da čuden sem?«, čvetero-
spev, besede Aleksandrove, uglasbil dr. Benjamin
Ipavec; »Podoknica«, čveterospjev, besede Janko
Lebanove, uglasbil Avg. Leban; »Moja domovina«,
besede S. Gregorčičeve, uglasbil J. Bartl; »Vijo-
ličin vonj«, besede Ant. Funtkove, uglasbil Al.
Sachs.

(Za župnijo Poljanica) na Kočevskem je pre-
zentiran č. g. Alojzij Jaklitsch, žup. uprav.
v Topli Rebri.

(Slovensko gledališče v Celju.) Celjsko pevsko
društvo priredi prihodnjo nedeljo v veliki dvorani
»Narodnega Doma« v Celju zopet predstavo.
Igrali bodo burko »Tat v mlinu« ali »Slovenec
in Nemec«. Pri predstavi sodeluje celjska narodna
godba pod vodstvom g. Fr. Koruna.

(Mej odrešitelje graškega nemštva) se hoče
na vsak način vstuliti sedanji rektor graškega vse-
učilišča. Ne zamudi je nobene prilike, pri kateri
mu je moči dati duška svojemu velikonemškemu
mišljenju! Pri govoru ob imatrikulaciji je govoril
o političnem svitu, ki obdaja nemškega
burša. Z vse drugimi besedami pa se je obrnil
na slovansko dijaštvo, ki pohaja graško
mater almo. Goreče jih je spodbujal, naj se uče
nemški in zopet nemški; ne boje se naj, da bi
se ponemčili, ako se popolnoma uglobojo v nem-
ški duh, v nemška čustva. Učenje je sploh pripo-
ročal le slovanskim dijakom, nemškim pa je le
govoril, kako naj izrabijo svojo prostost tekom
akademičnih svojih let. Prav tako se je razkoračil
zadnji pondeljek pri komerzu, ki so mu ga pri-
redili nemški burši. Čelestal je, da le nemški burši
morejo rešiti nemškega znanca a j Gradca; le burši
morejo uspešno odbijati napade, ki jih tujci na-
napravljajo na to od nekdanj (!) nemško posest.
Vse drugo na svetu, dejal je, ne velja nič, kakor
le nemška znanost (menda njegova), nemška uče-
nost (pa ne njegova). Sploh je Nemec najpamet-
nejši človek na svetu in tako učen more postati
le na nemškem, le na graškem vseučilišču. Bog
naj živi torej to najboljšo vseučilišče na svetu!
Tako je končal in nemško burševstvo mu je s
solzami v očeh in ginjeno do dna srca ploskalo.
In ploska naj mu cel Gradec, temu najnovejšemu
mesiji graškega germanstva — rek-
torju dr. Richterju.

(Ljubljane; kandidat graških nacionalcev.)
Pri današnjih dopolnilnih volitvah v graški ob-
činski zastop se poteguje za občinski mandat
II. razreda tudi znani ljubljane »nemške« krvi
dr. France Goltsch, amanuensis dež. knjižnice v
Gradcu.

(Germanizacija na Štajerskem.) V Poberšu pri
Mariboru so otvorili novo nemško šolo. Učitelj
Tomaž Wernitznigg je strašno modro govoril o
velikih zaslugah nemškega »Schulvereina«.

(Proti socialno-demokratski agitaciji mej že-
lezničarji) je izdalo železniško ravnateljstvo v Be-
ljaku strogo naredbo.

(Nova podružnica »Slov. plan društva«) se je
ustanovila na Dunaju mej slovenskimi akademiki.

(Primorsko časopisje.) »Naša Sloga« bode od-
slej izhajala redno vsak četrtek. Doslej je izpu-
stila sedem tednov na leto, da se je ognila kolka,
a sedaj, ko je že gotovo, da z novim letom od-
pade kolek, ji je oblast zabranila, izhajati brez
kolka.

(Nesreča.) V Trstu sta se včeraj najstletni
Anton Marusig in petletna Ida Rauber igrala pri
odprtem oknu neke hiše v via Irene. Nakrat sta
zgubila ravnotežje in pala iz tretjega nastropja
na dvorišče, kjer sta obležala — mrtva.

(Naučni minister) pride bržkone 9. decembra
v Gradec. Tisti dan otvorijo slovesno nove me-
dicinske in prirodoslovne zavode. Morda bo mi-
nister tako radoveden, da popraša, zakaj medi-
cinski oddelek tako nazaduje, ko je do zadnjih
let tako lepo napredoval, morda je celo že kaj
slišal o politikovanju na graškem vseučilišču in
prinese s seboj kaj spominov in ukorov, ki so
jih graški profesorji tako zelo potrebni.

(Kronska veljava.) Finančno ministerstvo je
izdalo splošen predpis za finančne urade o kron-
ski veljavi. Poleg tehničnih določil je to, da je
oficijelno ime nove valute »Kronenwährung«, ki
izraža okrajšano »K. W.« Če je v določilo svote
že izražena beseda »krona« ali »vinar«, ta dosta-
vek odpade, Okrajšavi za krono in vinar sta »K.«

»h.« 1 goldinar = 2 kroni. 42 zlatih gld. =
100 kron. Pri carinskih plačilnih uradih se še
nadalje računa s srebrnimi goldinarji, agio se na-
znani vsak mesec.

(»Arbeiterwille«), glasilo graških soc. demo-
kratov, se peni od jeze, da še ni graški magistrat
rdečkarskega duha in da ne vstreže vsaki njih
želji. Soc. demokratje so hoteli postaviti grobna
spomenika onima rogoviležema, ki so ju za časa
graških izgrediv l. 1897. vojaki bosenskega polka
usmrtili. Cerkveno predstojništvo je pa prepove-
dalo taka spomenika, ker je napis radi izzivajoče,
uporne in agitatorične vsebine nedopusten na po-
kopališču. Rdečkarji so se pritožili na magistrat,
ta pa se je izprva zbal zameriti jim, zato se je
proglasil nepristojnim, da bi odločeval v takih
vprašanjih. Ko ga je namestništvo poučilo, da
spadajo take zadeve v magistratovo področje, za-
vrnil je pritožbo soc. demokratov kot neosnovano
in potrdil odločitev cerkvenega predstojništva.
Seveda ne bodo dali rdečkarji tako z lepa miru,
ker jih ta blamaža zelo peče, kakor kaže njih
pisarjenje.

(Zloglasni tat Rogina), ki je bil, kakor smo
včeraj poročali, pred novomeškimi porotniki ob-
sojen na šest let ječe, storil je nič manj nego 39
tatvin. Kradel je vse, kar mu je pod roke prišlo.
S posebnim humorjem in ponosom je pripove-
doval porotnikom svoja dejanja. Porotniki so po-
trdili vseh 29 vprašanj. Ko je Rogina čul ob-
sodbo, potolažil se je z naslednjim izrekom:
»Gospodje! Čim dalje bom sedel, bolj zbrihtan
za lumparije bom prišel v prostost«.

* * *

(Na Bismarckov grob) so v soboto prišli jokat
avstrijski Nemci. Bilo jih je letos samo — dvanajst.

(Napad na vlak.) Na železniški progi Reka-
Zagreb so neznani zlobneži predvčeranjim v bli-
žini postaje Skrad odstranili del železniških šin.
Ko bi strojevodja o pravem času ne zapazil zlo-
čina, bi se zgodila grozna nesreča.

(Otroški glavi v torbi ciganke) Včeraj so
aretovali v Bakarcu na Hrvatskem dva cigana in
jedno ciganko. Pri aretovanju hotela je ciganka
skriti svojo torbo, kar se ji pa ni posrečilo. V
torbi so našli razne dragocenosti in dvoje odse-
kanih otroških glav, jedno od otroka starega
okolu treh mesecev in jedno od otroka, starega
približno okolu 40 dni. Jeden cigan je orožnikom
ušel ter je streljal nanje z revolverjem.

(Cvetkovič pomiloščen.) V Zagrebu na smrt
obsojenega morilca Cvetkoviča je cesar pomiloštil
na dosmrtno ječo.

(Za lakoto sta umrli) dve nad 70 let stari
sestri v Jčinu na Češkem. Na ovadbo pismonoše
je našla policija jedno že več dni mrtvo, drugo
pa v popolni nezvesti v skupnem, zaklenjenem
stanovanju. Prvo so prepeljali na pokopališče,
drugo pa v bolnico, kjer je v malo urah umrla.
Dognalo se je, da sta umrli za lakoto, akoravno
so našli v stanovanju hranilno knjižico na 3300 gl.
in so ju poleg tega sorodniki vsestransko podpi-
rali. Vzrok te vrste samomoru je neznan.

(Lucchenijev prijatelj aretovan.) Policija je v
Nici aretovala Lucchenijevega prijatelja anarhista
Pietra Gualduccija.

Darovi.

Dijaški kuhinji v Kranju so od dne
15. avgusta do 15. novembra t. l. izročili, ozi-
roma doposlali p. n. gospodje, dame in uradi na-
slednje darove:

»Omizje kranjskih fantov« 3 gld., župnik Fr.
Rajčević iz Grahovega pri Cirknici 5 gld., ne
imenovana gospa iz Trbiža 5 gld., sodni pristav
Al. Seliškar polovico komisijske vožnje 75 kr.
medicina Pavel Kanc iz Gradca in J. Gutnik iz
Ljubljane 50 in 25 kr., Gilbert Fuchs iz Kokre
10 gld., Mih. Noč, gostilničar v Javorniku, 2 gld.,
gdč. Pavla Deisinger iz Škofje Loke 1 gld., žup-
nik Šim. Žužek v Vodica 5 gld., Anton Majdič
skupilo za dobiček 2 gld. 50 kr., Jos. Ovčjak iz
Kranja 1 gld., nadučitelj Ant. Grčar iz Radovljice
1 gld., in gdč. Miška Razinger, učiteljica v Ra-
dovljici, 1 gld., Pavel Šavnik, skupilo za koštruna,
dobiček pri tomboli, 6 gld. 50 kr., profesorski ko-
legij kranjske gimnazije (izvzemši onih, ki pose-
bej prispevajo) za mesec oktober 4 gld. 50 kr.,
Alojzij Pavlin iz Podbrezj 12 gld., županstvo
Zminec 10 gld., dr. Karl Šavnik 5 gld., inženir
Viljem Pollak v Trziču 15 gld., župnika Friderik

Hudovernig v Lescah 3 gld. in Martin Poč v Ko-
mendi 3 gld., Ivan Grajzar v Št. Jurju 10 gld.,
Peter Majdič v Jaršah 10 gld., župniki Jan. Grčar
v Dobu 3 gld., Martin Narobe v Zapogah 5 gld.,
Franc Eržen v Zalem Logu 2 gld., Franc Okor-
novc v Rudnem 3 gld., Josip Preša v Ovsia 5
gld., Jan. Tavčar v Lešah 3 gld., Janez Teran
v Ljubnem 2 gld. in Blaž Petrič v Velesovem
2 gld., okrajni zdravnik Edv. Globočnik Cerkljanski
5 gld., župni upravitelj Ant. Kocijančič v Gojzdu
2 gld., župnik Mat. Preželj v Mavčičah 5 gld.,
Matej Sršen v Skaručini 1 gld., deželni inženir
Ivan Sbrisaj v Ljubljani 2 gld., baron L. Baillou
5 gld., župnika Jernej Primožič v Goričah 2 gld.
in Val. Bernik na Holmcu 2 gld., županstvo Ko-
vor 3 gld., županstvo Mošnje 10 gld., župnika
Lor. Kristofič v Kovorju 5 gld. in Jan. Karlin v
Smledniku 10 gld., nadučitelj Janko Kuhar v Tr-
bojah 1 gld., posestnica Franciška Keršič v Tr-
bojah 5 gld., neka gospa iz Kranja »za srečni
izid voliteva« 1 gld., ista gospa za neko gospodi-
čino iz istega namena 50 kr., hotelier in posest-
nik Mat. Lončar v Trziču 10 gld., okr. zdravnik
dr. Anton Arko v Škofji Loki 5 gld., župni upra-
vitelj Jakob Strupi na Goričici 5 gld., župnik Jer-
nej Ramoveš v Poljanah 20 gld., učitelj Bogomir
Krenner v Škofji Loki 5 gld., neimenovan Novo-
mešan z Gorenjskega 1 gld., Pr. Svetič, vzgo-
jitelj na Češkem 3 gld., neimenovan gospod iz
Kranja 1 gld., gospa Emilija Žolgar iz Celja
10 gld., Fr. Berlec, c. kr. orožniški stražmešter v
Rudolfovem 1 gld., dva piketista po izvrstni ve-
čerji na Martinov dan za kuhinjo priigrala 1 gld.
65 kr., Marija in Jeanetta Zhishmann iz Kranja
6 gld., dr. Karl Šavnik »namestu fantovskega ve-
čera« 20 gld., županstvo Radomlje 5 gld., profe-
sorski kolegij za mesec november 6 gld. 50 kr.,
notar Ant. Šlamberger nadaljni letni dar 10 gld.,
namesto venca na krsto dr. Janko Pajka 20 gld.
(imena darovateljev so bila že objavljena), neka
dama iz Kranja v družbi gg. učiteljev namesto
štirih litrov vina 1 gld. 60 kr., prof. Šim. Rutar
v Ljubljani 2 gld. in družba na Gaštej po vi-
narjih nabrani denar 50¹/₂ kr.

V živilih sta darovala: gospa Eliza Matajc iz
Stražišča 36 kil fižola in 166 kil krompirja, in po-
sestnik Janez Sajovic iz Velesovega 53 kil krom-
pirja.

Ko odbor z iskreno hvaležnostjo in zahval-
nostjo bilježi te darove, prosi zajedno slavno ob-
činstvo prav ponižno še nadalje naklonjenosti na-
pram dijaški kuhinji v Kranju. Vsak najmanjši dar
je ob veliki potrebi dobro došel.

Začetkom šolskega leta je prosilo 112 dija-
kov za vsprejem v kuhinjo in je bilo 93 spreje-
tih, sedaj dobiva hrano vsak dan še 89 učencev,
za katere znaša tedenska potreščina 85 do 90 gld.

Da bo torej mogoče, vse te marljive in pod-
podpore vredne mladeniče še nadalje prehranje-
vati, ne pozabi na nas, dobrotljivo občinstvo!

Gospodarska organizacija.

Slavnim vodstvom hranilnic in posojilnic ter
drugih zadrug!

Za praktični kurz v knjigovodstvu dne 27.,
28., 29. in 30. decembra se je priglasilo toliko
število slušateljev, da je primorano vodstvo sta-
viti rok do 10. decembra, do katerega časa se
bodejo še sprejemala priglaševanja, oni, kateri se
pozneje priglase, ne bodo imeli pristopa.

Z združnim pozdravom

za »Gospodarsko zvezo«

F. Sajovic.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj. 28. novembra. Koncem vče-
rajsnje seje je interpeloval posl. vit. Berks
radi varstva slovenskih sodnikov pri izvrše-
vanju svojega poklica. — V današnji seji se
nadaljuje glavna razprava o nagodbenih pred-
logah. Prvi govornik posl. Maštalka je
pričel češki in nadaljeval nemški. Izjavil se
je proti nagodbi in proti Claryjevi vladi.

Dunaj. 28. novembra. V sinočnji seji
mladočeskega kluba ni prišlo do nikakega
sklepa glede nadaljne taktike kluba.

Dunaj. 28. novembra. Zunanji minister
grof Goluhovski bo razvijal svoj običajni
ekspozej v seji delegacije 2. decembra.

Dunaj, 28. novembra. Danes so se sošli v poslanski zbornici deželni glavariji vseh avstr. kronovin k skupnemu posvetovanju.

Dunaj, 28. novembra. Predsednikom delegacije bode izvoljen grof Vetter, in ne grof Schönborn.

Dunaj, 28. novembra. Pri dopolnilni volitvi v deželni zbor v dunajskem okraju Mariahilf je bilo včeraj oddanih 4381 glasov. Kršč. soc. Pattai je dobil 2438 glasov, nemški liberalci Schlechter 802, socialisti Pernerstorfer 801, nemški nacionalci Foerster 272 glasov, ostali glasovi so se cepili. -- Po volitvi so priredili kršč. socialci dr. Pattaju navdušene ovacije.

Dunajsko Novomesto, 28. novembra. Pri dopolnilni volitvi za deželni zbor je bil s 1154 glasovi izvoljen nemški nacionalci Hofer. 785 glasov je dobil kršč. socialci Rudolf Strobach.

Praga, 28. novembra. Prof. Masaryk je pričel včeraj zopet s predavanji. Rektor je moral posredovati. Pred in po predavanju so mu dijaki vprizorili nove demonstracije.

Budimpešta, 28. novembra. Poslanec Košut je izjavil v državnem zboru, da se neodvisna stranka radi povišanja kvote ne udeleži volitev v delegacije, ravno tako se ne bode udeleževala delegacijskih sej.

Gradiška, 28. novembra. Posebna komisija, obstoječa iz zastopnikov notranjega, poljedelskega in trgovinskega ministerstva, si je pod vodstvom namestnika ogledala dolnji tek Soče.

Petrograd 28. novembra. Nadškof Koslovski, metropolit katoliške cerkve na Ruskem, je včeraj umrl.

Vojska v Južni Afriki.

Z natalskega bojišča prihaja sedaj nekaj poročil, iz katerih sklepajo Angleži, da se je v tem delu obrnilo na bolje za njihovo stvar in da si bodo kmalu priborili vse izgubljene postojanke ob natalski železnici. Iz najnovejših poročil je namreč razvidno, da se je burski general Joubert s svojo armado pričel umikati nazaj proti reki Tugela, južno od Ladysmitha, angleška armada je pa dobila povelje, naj združeno prodira proti severu. Po tem računu gre torej general Clery s svojimi oddelki iz Pietermaritzburga, general Hildyard, čegar armada je bila dosedaj obkoljena v Eastcourtu, se je pa pri Free združil z armado generala Bathona. Poveljstvo vse angleške posadke v Natalu je sedaj prevzel predvčeršnjim v Durban došli general Buller, ki se je takoj naslednji dan podal v notranje dežele.

V tem angleškem poročilu je pa marsikaj nejasno, pred vsem pa to, kako se je pač mogel rešiti general Hildyard iz Eastcourta, ko se vendar pred par dnevi skoro niti prikazati ni smel na prosto in se je v hipu umaknil za mestno zidovje. Nadalje pravi poročilo, da se general Joubert umika iz Mooi-River v smeri proti Ladysmithu. Tu pač še ni nikjer rečeno, da gre v Ladysmith, marveč prav mogoče je in skoro jedino verjetno, da se združuje z južno zahodno posadko in ob enem prodira proti jugu. Posebno lepo se pa vjema z angleškim zmagošlavnim prodiranjem vest, da se v soboto zjutraj iz Mooi-Rivera odšla poizvedovalna četa v nedeljo še ni vrnila v Eastcourt. Menda je še danes pričakuje general Hildyard, a zaman.

Kakor je že včeraj naznanil brzojav, se je južno od Kimberleya bil 25. t. m. nov boj mej Oranji in z njimi združenimi Afrikani, ter generalom Methuenom, ki si je zopet priboril zelo »sijajno« zmago. Boj se je vršil pri Graspanu blizu Delmonta severno od Hopetowna. Burska vojna je štela 2500 mož, ki so imeli 8 topov. Bitka je trajala od 6. do 10. ure. Konečni uspeh je bil po poročilu angleškega generala ta, da so Buri zasedli one postojanke, kjer je bil poprej angleški deveti polk in da so Angleži zažgali in uničili 64 burskih voz, 750 krogelj in 50.000 patron ter veliko množino smodnika. Padlo je 80 Burov in 50 konj. Angleške čete so ostale v nedeljo v Graspanu, da si odpočijejo in se preskrbe z živežem in strelivom. -- General Methuen je toraj drugič »zmagal«. Koliko je vredna ta zmaga, nam pove poročilo samo. Buri zasedejo tiste postojanke, ki so bile poprej v angleških rokah, An-

gleži pa uničijo ugrabljeni živež in strelivo zato, da si morejo potem preskrbeti novih potrebščin. Večje konfuznosti ni lahko najti. Poslužuje se je le angleški general, da more prikriti svoj poraz. Izgubil je, to zasebna poročila sama priznavajo, najboljše bojovnike, imenovani deveti polk so pa Buri bržkone kar ujeli brez večjega boja. Ravno takih fraz, pravi »Times«, so se naši »slavni« generali posluževali ob porazu pri Dundeeju. Jedina zasluga Methuenova na tem bojišču obstoji menda v tem, da je poskrbel za heliografsko zvezo s Kimberleyem, ako je sploh kaj resnice na tem.

Berolin, 28. novembra. Iz Londona poročajo, da namerava lord Salisbury radi družinskih razmer in vsled visoke starosti odstopiti. Najbrže bi ga napotili k temu koraku v prvi vrsti angleški nevspehi v afriški vojni. Naslednik mu bode baje vojvoda Devonshire.

London, 28. novembra. Angleški ulanski regiment št. 9, ki je zginil brez sledu, jako vznemirja angleške generale. Boje se, da ga ni zadela ista usoda, kakor huzarski polk št. 18.

London, 28. novembra. »Times« poročajo iz Kingstowna 26. tega mes.: General Gathre odhaja jutri na bojišče. Južno od Stormberga so opazili Bure. Železniška proga mej Mooi-River-Free je popravljena.

London, 28. novembra. Iz Pretorije poročajo, da je predsednik Krüger nevarno obolel.

Kapstadt, 28. novembra. Poroča se, da se je polastil general Methuen severno od Graspana dva milijona patron.

Durban, 28. novembra. Iz Eastcourta brzojavljajo, da so dobili Angleži povelje, naj prodirajo proti Colensu. -- V bitki pri Belmontu so imeli Buri 10 ubitih in 40 ranjenih. -- V poročilu se trdi, da se general Joubert zato pomika nazaj, da bo preprečil Angležem prehod preko Tugele.

Durban, 28. novembra. General Buller je v soboto zvečer došel iz Kapstadta in se še po noči podal v notranje dežele. V nedeljo zvečer je prišel v Pietermaritzburg. -- Brzojavna zveza z Eastcourtom je zopet dogotovljena.

Eastcourt, 28. novembra. V nedeljo zvečer so se podali Angleži v Free. Železniški most so našli razdrt. Železnica je na več mestih že popravljena. Sovražnik se naglo pomika nazaj.

Eastcourt, 28. novembra opoldne. General Joubert se pomika iz Mooi-Rivera proti Ladysmithu.

Kapstadt, 28. novembra. Buri so se polastili Sternberga.

Umrli so:

24. novembra. Meta Lotrič, tovarniška delavka, 22 let, Tržaška cesta 28. letka. -- Neža Vovk, gostija, 74 let, Strelške ulice 5, ostarelost.

25. novembra. Ana Ravnak, zasebnica, 70 let, Pred škofijo 16, pljučnica in vnetje prsnih mren.

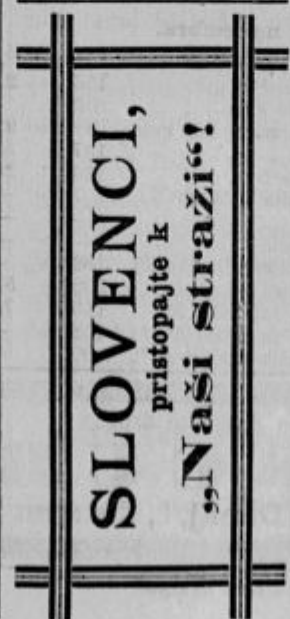
Koverti s firmo

in

vizitnice

priporoča

Katol. Tiskarna,
v Ljubljani.

K št. 397/paes.

Razpis služeb.

Pri mestnem magistratu se vsled preuredbe prejemkov mestnih slug, sprejete v izrednej javnej seji občinskega sveta dne 21. novembra 1899, v smislu § 30. občinskega reda razpisuje v dokončno popolnitev

dvanaest služeb magistratnih uradnih in troje služeb šolskih slug,

in sicer:

troje služeb magistratnih slug z letno plačo po 550 gld.
čvetero z letno plačo po 500 „ in
petero z letno plačo po 450 „

katera je določena tudi za vse mestne šolske slug.

S to plačo je združena tudi pravica do dveh v pokojnino vstevnih petletnih po 50 gld., dejalnostna doklada v višini 20% letne plače in pri magistratnih uradnih slugah pravica do službene obleke.

Magistratnim slugam, kateri imajo odkazana prosta stanovanja, se dejalnostne doklade ne izplačujejo.

Dokončno nastavljenim magistratnim uradnim slugam se začasna doba, če so služili nepretrgoma, vsteva v pokojnino, šolskim slugam se pa vstevajo le v dokončni službi prebita leta.

Od prosilcev za razpisana mesta se zahteva v smislu § 14. službene pragmatike popolno znanje slovenskega jezika v besedi in pisavi. Vrh tega morajo znati dobro računati in dokazati, da so telesno zdravi.

S potrebnimi dokazili opremljene prošnje je vlagati pri predsedstvu mestnega magistrata

do 10. dné decembra t. l.

Zakasnele prošnje se ne bodo vpoštevale.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 24. novembra 1899.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 27. novembra 1899.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za jesen	gl.	—	do gl.	—
» » pomlad	»	8 10	»	8 11
Rž za jesen	»	—	»	—
» » pomlad	»	6 76	»	6 77
Turšica za november	»	—	»	—
» » maj-junij	»	5 19	»	5 20
Oves za jesen	»	—	»	—
» » pomlad	»	5 38	»	5 39

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 806.2 m., srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
27	9. zvečer	733.6	0.0	sl. slab.	megla	
28	7. zjutraj	744.4	-1.6	sl. sever	del. oblac.	0.0
	2. popol.	743.8	8.1	sl. jug	sk. jasno	

Srednja večerajšnja temperatura -11° normale: 1.1°.

Zahvala.

941 1-1

Gospodoma občinskima svetovalcema **Lenče-tu** in **Prosenču**, katera sta tako toplo zastopala koristi trgovcev, obrtnikov in hišnih posestnikov, izrekajo ti zahvalo.

Lak za sobina tla, dá lesk in bojo v eni minuti. -- Za samouporabo v zalogi pri trvdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Frančiškanske ulice. -- Vnana naročila proti povzetju. 218 11 11-8

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

priporoča:

Filoteja sv. Frančiška Sal. ali naved k bogoljubnemu življenju. S pridejanim molitvenikom. Po francoskem izvirniku poslovenil Ant. Kržič. Stranij XVI + 503. V usnji z marmorno ali rudečo obrezo 90 kr., z zla o obrezo 1 gld. 20 kr. Po pošti 10 kr. več.

Pot v nebesa ali življenje udov tretjega reda sv. Frančiška Ser., ki med svetom živijo. Spisal o Nikolaj Meznarič, 5. pomnoženi natis. Stranij VI + 583. V usnji z marmorno ali rudečo obrezo 90 kr., z zla o obrezo 1 gld. 20 kr. Po pošti 10 kr. več.

Oboje je dobiti tudi v prodajalnici kat. tiskovnega društva (prej H. Nieman)

Grčar & Mejač

Ljubljana

Prešernove ulice št. 9
in Sv. Petra cesta št. 4
prodajata 942 6-1

vse v zalogi nahajajoče se
konfekcijske predmete

po znižani ceni.

!! Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje !!

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1899: **čez 2 milijona gld.**

Denarni promet v devetih mesecih: **čez 6¹/₂ milijona gld.**

Ljudska posojilnica

Preje: Gradišče štev. 1. — Sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstr.

Sprejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in jih obrestuje po

4¹/₂%

brez kaknega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 gld. čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1899:
2.112.219 gld. 99 kr.

Promet v 9 mesecih od 1. jan. do 30. sept. 1899:
6.757.658 gld. 53 kr.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.
— Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dné 10. oktobra 1899.

853 13

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Štška, knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v St. Vidu nad Ljubljano.

Frančišek Birk,
stolni vikar v Ljubljani.

Dr. Janko Brejc,
odvet. concip. v Ljubljani.

Odborniki:
Dr. Andrej Karlín,
gimn. profesor v Ljubljani.
Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.
Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.
Ivan Kregar,
načelnik okrajne bolniške
blagajne v Ljubljani.

Dr. Viljko Schweitzer,
odvetn. concip. v Ljubljani.

Gregor Štibar,
župnik na Rudniku.

Dr. Aleš Ušentčnik,
stolni vikar v Ljubljani.

Oglje za kadilnico

izdeluje

V. A. Winding

v Bistrici ob Dravi, Koroško.

Znano dobra postrežba in naj-
boljše blago.

PRAKTISCH und GUT Na stotine spričal je na razpolago. Eno naj sledi:

Vaše blagorodje!

Oglje za kadilnico, od Vas poslano, smo porabili.
Krasna in primerna iznajdba!

Prosim, pošljite zopet zabojček s tristo kosi tega oglja,
ali po povzetju ali kakor je sicer navada na naslov:

Prečast. malteškega reda konvent v Pragi, III., Kopelje
ulice 4. Česko.

106 26—10 S posebnim spoštovanjem ves udani

Fra. Fr. Em. Ybl,
t. č. podprijor.

V Pragi, 9. maja 1895.

Plača se lahko tudi šele tedaj, ko se spozna dobrota blaga.

Dve prodajalinci

v Trubarjevi ulici hiš. št. 2 tik Sv. Jakoba
mosta, se takoj oddasta v najem. 935 3—2

Več se izve v isti hiši 2. nadstropje desno.

Izborna kamenje

s Krasa

za cerkve, stavbe in za vse druge stroke
ima na razpolago 909 12—12

klesarski obrt

Tavčar Luka in sin
v Dutovljah (Sežana).

Vse naročbe in dela po načrtih se točno in cenó izvrše.

Išče se trgovsko izobražen

poslovodja

v večji trgovini za izvoz deželnih pridelkov. —
Ponudbe naj se pošiljajo v Gorico poste restante
„Kmet“ — 100. 938 4—2

Izvrstna, naravna hrvaška

priporoča iz svojega kleta

Mirko Broz v Zagrebu

Oddaja jih v sodih od 50, 100, 200, 300 l,
itd. po 22, 23, 24, 25, 26 liter iz let 1895, 1896,
1897, 1898. Sode računam posebej ali nazaj jem-
ljem franko. Vsa moja vina so analizirana in jamčim
za njih naravnost. 726 50—35

Telefon štev. 135.

Kupuje in prodaja vse zdolet zaznamovane
efekte in druge vrednostne listine
po dnevnem kurzu.

Pri dež. kot trg. sodišču protokolirana

BANKA Maks Veršec
v LJUBLJANI.

Poštni čekovni promet štev. 847-533.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev.
Sprejema hranilne vloge v tek. računu (Giro-konto),
obresti od dné do dné po 4¹/₂%.
Poštno-hranilnične položnice so na razpolago.

Dunajska borza.

Dné 27. novembra.

Skupni državni dolg v notah	99 gld. 69 kr.
Skupni državni dolg v srebru	99 » 20 »
Avstrijska zlata renta 4 ¹ / ₂ %	116 » 95 »
Avstrijska krona renta 4 ¹ / ₂ % 200 kron	99 » 80 »
Ogerska zlata renta 4 ¹ / ₂ %	116 » 60 »
Ogerska krona renta 4 ¹ / ₂ % 200	95 » 20 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	906 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	376 » 70 »
London vista	120 » 72 ¹ / ₂ »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59 » 05 »
20 mark	11 » 79 »
20 frankov (napoleonor)	9 » 58 »
Italijanski bankovci	45 » — »
C. kr. cekini	5 » 69 »

Dné 25. novembra.

4 ¹ / ₂ % državne srečke l. 1854, 250 gld.	168 gld. 25 kr.
5 ¹ / ₂ % državne srečke l. 1860, 100 gld.	156 » 25 »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	205 » — »
4 ¹ / ₂ % zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » 90 »
Tisine srečke 4 ¹ / ₂ % 100 gld.	137 » 25 »
Dunavske vravnave srečke 5 ¹ / ₂ %	129 » 25 »
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	107 » — »
Posojilo goriskega mesta	— » — »
4 ¹ / ₂ % kranjsko deželno posojilo	— » — »
Zastavna pisma av. osr. zem. kred. banke 4 ¹ / ₂ %	96 » — »
Prijoritete obveznice državne železnice	209 » 50 »
» južne železnice 3 ¹ / ₂ %	169 » 75 »
» južne železnice 5 ¹ / ₂ %	118 » — »
» dojenjskih železnice 4 ¹ / ₂ %	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	202 gld. 50 kr.
4 ¹ / ₂ % srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	155 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 » 80 »
Rudolfove srečke, 10 gld.	27 » — »
Salmovske srečke, 40 gld.	85 » 75 »
St. Genois srečke, 40 gld.	85 » — »
Waldsteinove srečke, 20 gld.	95 » — »
Ljubljanske srečke	25 » — »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	149 » 50 »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3070 » — »
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	422 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	69 » 60 »
Splošna avstrijska stavbinska družba	101 » 50 »
Montanska družba avstr. pian.	277 » 65 »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	203 » — »
Papirnih rubljev 100	127 » 10 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, sredk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri tvebanjih, pri iztrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako tvebanje.
Kulaniina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
l. Wallzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni svati za doseg kolikor je mogoče visocega
ohrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnic.